

Vásáry István életrajza

1945. május 4-én született Budapesten. Középiskoláit a Táncsics Mihály Általános Gimnáziumban végezte, 1963-ban érettségizett kitűnő eredménnyel. Egyetemi tanulmányait 1968. júniusában fejezte be az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán török és angol szakon. Sikeres államvizsgálata után kitüntetéses (vörös) diplomát kapott. 1971-ben “Egy örmény-kipcsak nyelvemlék. A Kameneci Krónika részletei” c. disszertációjával egyetemi doktori fokozatot szerzett “summa cum laude” minősítéssel. 1981-ben védte meg “Az Arany Horda kancelláriája” c. kandidátusi disszertációját. 1995. áprilisában a JATÉ-n habilitált nyelvtudomány, 1997-ben történelem tudományágból Tanítómesterei a turkológiában Németh Gyula és Ligeti Lajos professzorok voltak.

Kutatási területe és érdeklődése a török filológia és történelem különböző részeit öleli fel, de egy közös momentum van bennük: majd mindegyik Kelet-Európa török népi elemeinek nyelvi és történelmi problémáival kapcsolatos. Érdeklődése mindig történelmi irányultságú volt, de az adott terület és korszakok forrásadottságai mellett természetes, hogy sokszor csak filológiai-nyelvi megközelítéssel lehetett történelmi konklúziókhöz jutni. Témái így csoportosíthatók:

1. Kelet-Európa török elemei az 5-13. században (hunok, avarok, onogurok, bolgárok, kazárok, besenyők, kunok);
3. régi török-magyar kapcsolatok (a magyar nyelv régi török elemei, a magyar etnogenezis török számai, a székely rovásírás, a Közép-Volga vidék magyar szórványai, a magyar őstörténet historiográfiája, magyar őstörténet és nemzeti tudat);
4. a Közép-Volga vidék kipcsak és bolgár vonatkozásai (kazáni-tatárok, baskírok, csuvasok);
5. az Arany Horda és utódállamainak (kazáni és krími kánóságok, nogáj hordák) története.

1968-tól 1980-ig az MTA Altajisztikai Kutatócsoportjában dolgozott tudományos munkatársként, majd az ELTE BTK Török Filológiai Tanszéke volt munkahelye, ahol 1983. óta egyetemi docensként működött. 1990. őszétől a Magyar Köztársaság isztambuli főkonzula, majd 1991. november 1-től ankarai nagykövete lett. 1995-ben tért vissza külföldi szolgálatából, s 1995. szeptemberétől ismét az ELTE BTK Török Filológiai Tanszékén dolgozik, 1996. július 1-től mint professzor.

Az MTA Orientalisztikai Bizottságának 1970-90 között volt tagja, az MTA nemzetközi orientalisztikai folyóiratának, az *Acta Orientalia*-nak 1977 óta szerkesztőbizottsági tagja, 1977 és 1982 között egyben technikai szerkesztője is volt, 2003 óta főszerkesztője. A Kőrösi Csoma Társaságnak 1968 óta alapító és választmányi tagja, 1988-90 között a Társaság alelnöke volt. 1981-ben a Társaság Kőrösi Csoma díjjal tüntette ki turkológiai és magyar őstörténelmi munkáiért. 1988-ban az ankarai székhelyű Török Nyelvtudományi Társaság (Türk Dil Kurumu) levelező tagjává, majd 1998-ban tiszteletbeli tagjává választotta.

1973 óta rendszeresen résztvesz a szakma hazai és nemzetközi konferenciáin, ezeken majd minden alkalommal előadással szerepelt (Bloomington/Ind., Cambridge/Mass., London, Párizs, Berlin, Bonn, Leiden, Velence, Spoleto, Bécs, Ankara, Isztambul, Moszkva, Novoszibirszk, Kazan, Ashabad, Helsinki, stb.). 1970-90 között hét alkalommal volt kutatóúton Moszkvában és Leningrádban, 1988-1989-ben tíz hónapig volt a Wilson Center (Washington, D.C.) meghívott ösztöndíjasa.

Az Arany Horda (1986), *Az Arany Horda kancelláriája* (1987), *A régi Belső-Ázsia története* (1993, 2003) és *Cumans and Tatars. Oriental Military in the Pre-Ottoman Balkans, 1185–1365* (Cambridge, 2005) c. könyvek szerzője és száznál több tudományos cikk és egyéb publikáció írója.

Nyelvismeret:

Beszéd, írás és olvasás magyar, angol, török, orosz és német nyelven; olvasás görög, latin., perzsa, francia, olasz és lengyel nyelven.

Budapest, 2006 március 27.